

گزارش طرح تحقیقاتی «بررسی وضع تحقیقات و مطالعات درباره زنان در بیست سال اخیر در ایران»

گروه بررسی مسائل زنان*

مقدمه

برای توسعه و ساماندهی نیازهای هر جامعه به سوی وضعیت مطلوب، لازم است معضلات و کمبودهای وضعیت موجود بررسی و ارزیابی شود؛ که این امر درگرو انجام دادن تحقیقاتی در جهت شناخت اولویت بندی موضوعات برای استفاده در برنامه ریزی های استراتژیک در هر محور است. امروزه، یکی از محورهای اساسی در شناسایی پیشرفت کشورهای جهان، «موضوعات زنان» است. در کشور ما نیز، به ویژه پس از انقلاب اسلامی، به این موضوع توجه شده و در زمینه های مختلف آن تحقیقاتی انجام گرفته است. لیکن به دلیل ناهماهنگی های موجود در وضعیت تحقیقات، به نظر می رسد در انتخاب موضوع تحقیقات کمتر به نیازهای ضروری زنان توجه شده است.

موضوع طرح

طرح پژوهشی «بررسی وضع تحقیقات و مطالعات در موضوع زنان در بیست سال اخیر در ایران» با هدف شناسایی و اولویت بندی نیازهای زنان در

* سرپرست طرح: دکتر ثریا مکنون

همکاران: زهره عطائی آشتیانی، آمنه بختیاری، مریم فرهمند، لیلیاسادات زعفرانچی، زهرا افجه ای، لعیا پورمهدیان.

برنامه ریزی های تحقیقاتی، کاهش ضریب خطای ناشی از عدم انطباق روش حاصل تحقیق با عملکرد عینی و در نهایت بهینه سازی فعالیت های اجرایی درخصوص بانوان انجام گرفته است.*

گزارش حاضر در سه محور اساسی ارائه می شود:

۱. گزارش مراحل انجام گرفته طرح با توجه به:

الف - ضرورت اجرای یک مطالعه نظام مند،

ب - مشکلات اطلاعاتی در مراجعه به بانک های اطلاعاتی موجود زنان (نقد

وضع موجود).

۲. چگونگی فعالیت های اجرایی در آینده، اولویت ها، ابزار لازم جهت دستیابی

به اهداف مورد نظر.

۳. نتیجه گیری از اقدامات صورت گرفته و تخمین فاصله وضعیت موجود تا

مطلوب، آزمون پیش بینی های اولیه طرح با واقعیت های عینی با توجه به اطلاعات

اخذ شده در پروژه حاضر.

۱. گزارش مراحل انجام گرفته طرح با توجه به ضرورت یک مطالعه نظام مند و مشکلات اطلاعاتی در مراجعه به بانک های اطلاعاتی موجود زنان (نقد وضع موجود)

۱-۱. تهیه فهرست تحقیقات زنان در رشته های علوم انسانی از کلیه مراکز

دانشگاهی و تحقیقاتی در تهران و چند نمونه از مراکز تحقیقاتی مراکز استان ها

به شرح زیر:

مرحله اول طرح از تاریخ ۱۳۸۰/۹/۱ تا ۱۳۸۱/۳/۱۵ انجام گرفت.

مراکز تحقیقاتی مراجعه شده جهت اخذ اطلاعات در تهران عبارت اند از:

۱. مرکز مشارکت زنان ریاست ۱۴. دانشگاه الزهرا (س)

جمهوری ۱۵. دانشگاه تربیت مدرس

۲. شورای فرهنگی - اجتماعی زنان ۱۶. دانشگاه تربیت معلم

۳. مرکز مدارک علمی ایران ۱۷. دانشگاه علامه طباطبائی

۴. مرکز آمار	۱۸. دانشگاه تهران
۵. مرکز تحقیقات وزارت امور خارجه	۱۹. دانشگاه شهید بهشتی
۶. مرکز امور بانوان صدا و سیما	۲۰. دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران
۷. شورای ملی جوانان	۲۱. کتابخانه ملی ایران
۸. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۲۲. مجله نمایه
۹. پژوهشکده بین‌المللی امام خمینی (ره)	۲۳. سازمان تربیت بدنی
۱۰. پژوهشکده تعلیم و تربیت	۲۴. سازمان محیط زیست
۱۱. دانشگاه پیام نور	۲۵. قوه قضائیه
۱۲. دانشگاه آزاد اسلامی	۲۶. وزارت کشاورزی
۱۳. دانشگاه علوم پزشکی تهران	۲۷. وزارت صنایع و معادن
- در این مرحله در مجموع حدود ۶۰۰۰ عنوان در مراکز مختلف تحقیقاتی در تهران وجود داشت. پس از اتمام جمع‌آوری رکوردهای موجود در تهران، جمع‌آوری اطلاعات از مراکز استان‌ها از تاریخ ۱۳۸۱/۸/۱ آغاز شد. این اطلاعات، به دلیل هزینه بر بودن سفر به مراکز استان‌ها، با مکاتبه و فاکس جمع‌آوری شد؛ که البته با مشکلاتی مانند تأخیر در مکاتبات و پیگیری مراکز شهرستانی همراه بود. به هر حال، از مراکز و دانشگاه‌های زیر پاسخ دریافت شد:
- دانشگاه شیراز
دانشگاه شهید چمران اهواز
دانشگاه ادبیات و علوم انسانی دانشگاه اهواز
دانشگاه شهید صدوقی یزد
دانشگاه فردوسی مشهد
دانشگاه ارومیه
دانشگاه اصفهان
- در این مرحله، کارشناسان گروه، به طور همزمان ارتباط با مراکز دانشگاهی چند کشور خارجی را آغاز کردند. این کشورها با توجه به گستردگی در همه قاره‌ها، توجه به مذاهب گوناگون و بالأخره در نظر گرفتن فعالیت‌های انجام‌گرفته در خصوص بانوان از سطح آموزش و پژوهشی تحقیقات برتری برخوردارند. تا کنون کشورهای

هند، پاکستان، مصر، انگلیس، ژاپن، امریکا، بررسی و مراکز آموزشی - پژوهشی در زمینه تحقیقات مربوط به زنان در این کشورها مشخص شده است.

۲-۱. طراحی بانک اطلاعاتی منابع موجود

پس از گردآوری منابع به صورت پراکنده از تهران و برخی مراکز استان‌ها و بالأخره چند کشور خارجی، اطلاعات به دست آمده در فرم تهیه شده جهت ثبت اطلاعات وارد شد. شایان ذکر است که برای ثبت اطلاعات جمع آوری شده، طراحی سیستم نرم افزار کامپیوتری ضروری بود.

عناوین بانک اطلاعاتی عبارت‌اند از:

- عنوان (کتاب، مقاله، طرح پژوهشی، پایان‌نامه، سمینار)

- نوع محتوا (ترجمه، تألیف)

- نام نویسنده

- جنسیت نویسنده

- مقیاس (فردی، گروهی، سازمانی)

- موضوع (سیاسی، فرهنگی، اقتصادی)

- سطح (ملی، منطقه‌ای، جهانی)

- محل مراجعه

- سفارش دهنده (وزارتخانه‌ها، دانشگاه‌ها، سازمان‌های دولتی، سازمان‌های

غیردولتی، مطبوعات و غیره)

- تاریخ اجرای تحقیق (کلیه تاریخ‌های وارد شده به سیستم اطلاعاتی شمسی

است) (در این مرحله، تاریخ‌های میلادی به تاریخ‌های شمسی تبدیل شده است)

- ناشر

۳-۱. طبقه‌بندی موضوعات تحقیقاتی و تعیین شاخصه‌ها (جدول شماره ۱)

برای برنامه‌ریزی تغییرات اساسی در وضعیت پژوهش و مطالعات زنان و بهینه‌سازی آن برای جامعه ایران، لازم است روند ارزیابی تحقیقات و مطالعات با طبقه‌بندی کامل و شاملی که همه وجوه تحقیق را نشان دهد، اجرا و مدون شود.

بررسی‌هایی که تاکنون درباره وضع تحقیقات و متون علمی بانوان انجام گرفته، بیشتر براساس معیارهایی بوده که در آنها یا به‌طور تک‌بعدی و انتزاعی درخصوص اهمیت و رجحان تحقیق قضاوت شده و یا اگر هم موضوعات به‌صورت طیف و به‌طور نسبی در نظر گرفته شده، واسطه بین نسبت‌ها و روابط به‌وضوح بیان شده است. از این‌رو، در این طرح تحقیقی تلاش شده از مجموعه متغیرهایی که با آنها پروژه‌های تحقیقاتی از چند بُعد بررسی و ارزیابی می‌شود، استفاده شود. شایان ذکر است که سه بُعد «موضوع»، «مقیاس» و «سطح» به‌عنوان چارچوب اصلی تعیین شاخصه در نظر گرفته شده است.

الف - اولین طبقه‌بندی شامل رتبه‌بندی «موضوعی» تحقیقات مورد نظر است. «موضوع» بنا به تعریف کلی عبارت است از آنچه برنامه درباره آن تدوین و اجرا می‌شود. به بیان دیگر، موضوع، عنوان فعالیتی است که برای ایجاد تغییر در برنامه‌ریزی تحقیقاتی انجام می‌گیرد.

عمده‌ترین طبقه‌بندی درونی «موضوع»، شامل عناوین فردی، حقوقی، اجتماعی و خانوادگی است؛ و به سه بخش سیاست، فرهنگ و اقتصاد تقسیم می‌شود.

با ترکیب موضوع در سه بخش ذکرشده، مفاهیم زیر به‌دست می‌آید:
موضوعات سیاسی: کلیه منابع گردآوری‌شده را شامل می‌شود که موضوع آنها محورهای استراتژی در سطح تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی است.
موضوعات فرهنگی: کلیه منابعی را که جایگاه آن ساختار اجتماعی است، دربرمی‌گیرد؛ و شامل اطلاع‌رسانی، آموزش، حقوق، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی است.

موضوعات اقتصادی: کلیه منابعی را شامل می‌شود که موضوع آنها مسائل عینی، رفتاری و کاربردی است.

ب - بُعد دوم طبقه‌بندی، ارزیابی و بررسی تحقیقات با توجه به مقیاس را دربرمی‌گیرد.

«مقیاس»، واحدی برای اندازه‌گیری، مقایسه، یا طبقه‌بندی پدیده‌ها و اشیا به یک یا چند نوع متمایز است که به‌طور کمی قابل توصیف است. عام‌ترین طبقه‌بندی

درونی مقیاس با سه درجه سازمانی، گروهی و فردی به ترتیب اهمیت و اولویت انجام می‌گیرد:

مقیاس سازمانی: حیطه پژوهش در این مقیاس، کلیه سیاست‌های قاعده‌مند و فعالیت‌های سازمانی درخصوص بانوان، و حوزه آن گسترده‌تر از فرد و اقشار است. شایان ذکر است که طرح‌های پژوهشی در مقیاس سازمانی، اثرگذار در «برنامه‌ریزی» امور بانوان با هدف ارتقای برنامه‌های سازمانی زنان است.

مقیاس گروهی: حیطه پژوهش در این مقیاس، بر اساس «سازماندهی‌های» صنفی و گروهی با دیدگاه جنسیتی و به منظور ارتقای قشر، صنف یا گروهی خاص از بانوان است.

مقیاس فردی: در این مقیاس، «جنس زن» بررسی می‌شود از نظر حالت‌های روحی، روانی و پرورش شخصی و هرگونه مطالعاتی که در «اجرا» اثرگذار است و در آن به نوعی ارتقای فردی زنان توجه می‌شود.

ج - سوّمین بُعد ضروری جهت ارزیابی که با آن بتوان چارچوبی عادلانه برای بررسی تأمین کرد، تعیین «سطح» تحقیق در پروژه مطالعاتی است.

«سطح» در این طرح به معنای حوزه‌ای است که در آن منابع مورد نظر، اثرگذار یا اثرپذیر باشد.

شایان ذکر است که هر چه سطح مورد بررسی دامنه وسیع‌تری داشته باشد، مسائل مبتلابه بیشتری را شامل می‌شود و میزان تأثیر آن در تنظیم امور مبنایی گسترده‌تر است.

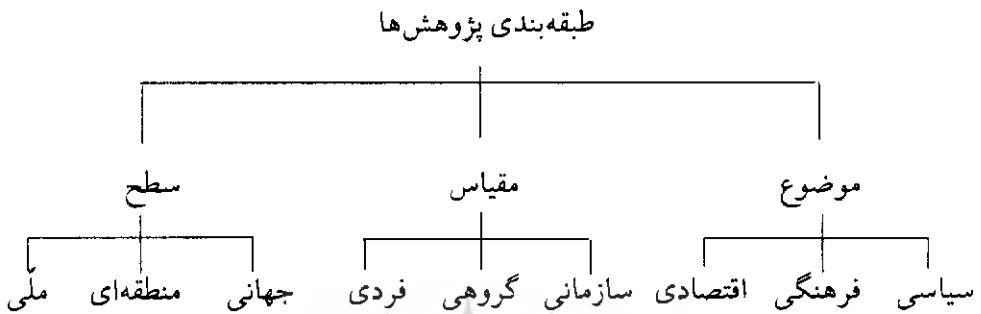
عام‌ترین طبقه‌بندی درونی سطح در موضوع تحقیقات زنان، در سه رتبه جهانی، منطقه‌ای، ملی به شرح زیر تعریف می‌شود:

سطح جهانی: کلیه پژوهش‌ها و طرح‌های تحقیقاتی مربوط به بانوان در بعد فراگیر و در سطح بین‌المللی است.

سطح منطقه‌ای: کلیه پژوهش‌ها و طرح‌های تحقیقاتی مربوط به بانوان در منطقه و کشوری خاص در جهان است.

سطح ملی: کلیه پژوهش‌ها و طرح‌های تحقیقاتی مربوط به بانوان در کشور ایران است.

توجه به این نکته ضروری است که با تعامل متغیرهای مورد نظر در یکدیگر، ۲۷ شاخص جامع به دست می آید که به کمک آن می توان منابع علمی در علوم انسانی، به ویژه موضوع زنان را طبقه بندی، مقایسه و ارزیابی کرد.

در جدول شماره ۱، به هر سه گروه شاخصه ها بر اساس مدل تحقیقاتی اعتبار کمی تخصیص داده شده و بر مبنای اهمیت و اولویت بندی کدگذاری شده است. برای مثال، از نظر «سطح»، تحقیقات «جهانی» نسبت به تحقیقات ملی و منطقه ای در اولویت قرار دارد؛ و از تعامل آن با مقیاس سازمانی و در موضوع سیاست، شاخصی به دست می آید که نشان دهنده تحقیق در امور مبنایی و استراتژیک سازمانی زنان است (سیاست، سازمانی، جهانی) و بالاترین رتبه را به لحاظ اولویت و اثرگذاری در موضوع تحقیقات زنان دارا است. بقیه عنوان ها با تخصیص های کمی در رتبه های بعدی به ترتیب در ماتریس ضمیمه نشان داده شده است.

۱-۴. طراحی سیستم نرم افزاری بانک اطلاعاتی

در مرحله دوم طرح پژوهشی حاضر، پس از استخراج شاخص های شامل و اولویت بندی آنها بر مبنای کمی های عددی، برای بالا بردن ضریب سرعت، دقت و حجم بالای اطلاعات، ضروری بود نرم افزاری طراحی شود که به کمک آن بتوان از روی شاخص های به دست آمده، منابع گردآوری شده را طبقه بندی کرد.

موضوع		سیاست		فرهنگ				اقتصاد		سطح	
										مقیاس	سطح
فردی	فردی	فردی	فردی	فردی	گروهی	سازمانی	فردی	سازمانی	گروهی	فردی	سازمانی
۴	۴	۸	۱۶	۸	۱۶	۳۲	۱۶	۶۴	۳۲	۱۶	۴
اقتصاد	فردی	اقتصاد	فرهنگ	فرهنگ	فرهنگ	فرهنگ	سیاست	سیاست	سیاست	سیاست	جهانی
فردی	فردی	سازمانی	فردی	سازمانی	گروهی	سازمانی	فردی	سازمانی	گروهی	سازمانی	جهانی
جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی	جهانی
۲	۲	۴	۴	۸	۸	۱۶	۸	۳۲	۱۶	۱۶	۲
اقتصاد	اقتصاد	اقتصاد	فرهنگ	فرهنگ	فرهنگ	فرهنگ	سیاست	سیاست	سیاست	سیاست	منطقه‌ای
فردی	فردی	سازمانی	فردی	سازمانی	گروهی	سازمانی	فردی	سازمانی	گروهی	سازمانی	منطقه‌ای
منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای	منطقه‌ای
۱	۲	۴	۲	۴	۴	۸	۴	۱۶	۸	۱۶	۱
اقتصاد	اقتصاد	اقتصاد	فرهنگ	فرهنگ	فرهنگ	فرهنگ	سیاست	سیاست	سیاست	سیاست	ملی
فردی	فردی	سازمانی	فردی	سازمانی	گروهی	سازمانی	فردی	سازمانی	گروهی	سازمانی	ملی
ملی	ملی	ملی	ملی	ملی	ملی	ملی	ملی	ملی	ملی	ملی	ملی

جدول ۱. شاخصه‌های ارزیابی وضع تحقیقات و مطالعات زنان

براین اساس، طبق فرم مشخص شده سیستم دستی، به ورود اطلاعات مزبور در سیستم رایانه‌ای نیاز بود. پس از مشاوره با چند متخصص، برای نحوه ورود اطلاعات مزبور به صورت سیستماتیک و طبقه‌بندی شده، با یک کارشناس کامپیوتر قراردادی منعقد شد تا در صورت لزوم بتوان طی مدت زمان کوتاهی به کل شبکه وارد شد و اطلاعات مورد نظر را اخذ کرد. این برنامه براساس سیستم Access طراحی شده است.

تمامی اطلاعات مندرج در سیستم دستی، جداگانه وارد رایانه شد. قابلیت‌های نرم‌افزاری سیستم مزبور عبارت‌اند از:

۱-۴-۱. امکان مشاهده، ویرایش و جست‌وجو:

برطبق این سیستم نرم‌افزاری، ورود اطلاعات طرح حاضر و قابلیت جست‌وجو براساس عناوین مختلف زیر میسر می‌شود:

- عنوان (کتاب، مقاله، طرح پژوهشی، پایان‌نامه، سمینار)

- نوع محتوا (ترجمه، تألیف)

- نام نویسنده

- جنسیت: زن ○ مرد ○

- موضوع (سیاسی، فرهنگی، اقتصادی)

- سطح (سازمانی، گروهی، فردی)

- مقیاس (جهانی، منطقه‌ای، ملی)

- محل مراجعه

- تاریخ انجام تحقیق

- سفارش دهنده (وزارتخانه‌ها، دانشگاه‌ها، سازمان‌های دولتی، سازمان‌های

غیردولتی، مطبوعات، غیره)

- ناشر

۱-۴-۲. تهیه گزارش براساس موارد زیر صورت گرفته است:

- تشکیل عنوان (کتاب، مقاله، طرح پژوهشی، پایان‌نامه و سمینار)

- محتوای موضوع پژوهش و تحقیق (سیاسی، فرهنگی، اقتصادی)
- سطح پژوهش و تحقیق (محتوا) (سازمانی، گروهی، فردی)
- مقیاس پژوهش و تحقیق (محتوا) (جهانی، منطقه‌ای، ملی)
- نام نویسنده
- جنسیت نویسنده
- تاریخ انتشار
- مرکز سفارش‌دهنده (وزارتخانه‌ها، دانشگاه‌ها، نهادهای دولتی و غیردولتی، مطبوعات و غیره)
- ترکیب عنوان (کتاب، مقاله، پایان‌نامه، و سمینار) با لحاظ شاخصه‌های فوق (موضوع، سطح، مقیاس)

۱-۵. مرحله اول طرح و خلأهای تحقیقاتی:

- تا این مرحله می‌توان گفت که رکوردهای ثبت شده تقریباً در هیچ یک از مراکز مراجعه شده، جامع و کامل نبودند. حتی در مراکزی که عهده‌دار گردآوری منابع تحقیقاتی زنان به صورت بانک اطلاعاتی هستند، مانند مرکز مشارکت امور زنان ریاست جمهوری و شورای فرهنگی - اجتماعی زنان، اطلاعات کامل و قابل دسترسی نبود؛ برای مثال، در مرکز اسناد و مدارک علمی که یک مرکز معتبر اطلاعاتی است، بعضی رکوردها صرفاً به صورت یک لیست حاوی اسم نویسنده و عنوان و فاقد سایر مشخصات لازم است.

- تقریباً در هیچ یک از مراکز مراجعه شده براساس اطلاعات آماری، طبقه‌بندی داده‌ها صورت نگرفته و داده‌ها به صورت خام بایگانی شده است.

- یکی دیگر از مشکلات اساسی کارشناسان، استخراج رکوردهای اطلاعاتی به صورت دستی بود؛ زیرا در اکثر مراکز، سیستم رایانه‌ای مجهزی برای استخراج اطلاعات آماری وجود نداشت.

البته ذکر مشکلات فوق، خود حاکی از ضرورت برقراری یک سیستم قوی، نظام‌مند و قابل دسترسی برای کلیه پژوهشگران و محققان جهت بررسی وضع تحقیقات در موضوع زنان (در بیست سال اخیر) در کشور است. با تکمیل پروژه

حاضر، نه تنها اطلاعات به صورت داده‌های خام آماری قابل استخراج و دسترسی است، بلکه با استفاده از نرم‌افزار ایجاد شده می‌توان براساس عناوینی خاص در فرایند تحلیل و گزارشگری از وضعیت موجود، از آن بهره‌برداری کرد.

۲. مراحل در دست اجرا تا پایان تحقیق، اولویت‌ها، ابزار لازم جهت دستیابی به اهداف مورد نظر

- ۲-۱. بررسی اطلاعات وارد شده در سیستم کامپیوتری، تصحیح مجدد رکوردها و رفع نواقص اطلاعاتی؛
 - ۲-۲. تحلیل و طبقه‌بندی موضوعی و محتوایی تحقیقات انجام گرفته بر مبنای شاخصه‌های پیش‌بینی شده؛
 - ۲-۳. مقایسه و تطبیق اطلاعات از مراکز نمونه دانشگاهی چند کشور خارجی با تحقیقات زنان در ایران؛
 - ۲-۴. تجزیه و تحلیل و تفسیر آماری وضعیت تحقیقات در موضوع زنان در بیست سال اخیر در ایران با توجه به سه مقیاس اصلی توسعه، کلان و خرد؛
 - ۲-۵. تجزیه و تحلیل آماری تحقیقات و رساله‌های پژوهشی در اجرا و کاربرد عینی با توجه به فاصله بین نظریه و کاربرد.
- از آنجا که یک بخش عمده از طرح حاضر تطبیق محتوای چند نمونه از تحقیقات داخلی با مشابه آن در چند کشور نمونه است، این مرحله اهمیت خاصی در نتیجه‌گیری بررسی وضعیت تحقیقات در موضوع زنان دارد.
- شایان ذکر است که اجرای این مرحله به صرف وقت و دقت بیشتر کارشناسان نیاز دارد (جهت تحلیل محتوای مقالات)؛ و بدون در نظر گرفتن هزینه‌ای مجزا میسر نیست.

۳. تخمین فاصله وضعیت موجود تا مطلوب و آزمون پیش‌بینی‌های اولیه طرح با واقعیت‌های عینی (با اطلاعات اخذ شده در طرح حاضر)

- ۳-۱. بیشترین تحقیقاتی که در رشته علوم انسانی در مراکز عالی پژوهشی انجام می‌گیرد، با توجه به اطلاعات به دست آمده، در موضوعات موردی و بر مبنای

روش‌های تحقیقی متداول و با شاخصه‌های متناسب با زادگاه همان تئوری است. به نظر می‌رسد وظیفهٔ مراکز پژوهشی در علوم انسانی به‌طور عمده ارائهٔ روش و استراتژی تحقیق برای بهینه‌سازی وضعیت پژوهشی در جامعه است که به این امر کمتر توجه شده است. متأسفانه هم در مراکز اجرایی و هم در مراکز علمی و پژوهشی فعالیت تحقیقاتی انجام می‌گیرد که گاه به موازات هم و یا تکراری است. ۲-۳. ارزیابی و تحلیل نتایج تحقیقات، مقالات و رساله‌ها در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و میزان کاربرد آن در ایجاد تغییرات عینی در وضعیت اجرایی اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی، یکی از هدف‌های طرح تحقیقی حاضر است که در مرحلهٔ بعدی این بررسی انجام خواهد گرفت.

۳-۳. با توجه به اطلاعات گردآوری شده، حضور نهادهای پژوهشی در امر تحقیقات به مراتب ضعیف‌تر از ارکان اجرایی است. اگرچه این نتیجه به دلیل نیاز دستگاه‌های اجرایی به رویارویی با وقایع عینی و جست‌وجو برای یافتن راه چاره است، این نیازهای پژوهشی به دلایل نامشخص کمتر به مراکز علمی متکفل امر تحقیق ارجاع داده شده است.

نتیجه‌گیری از روند تحقیق

تحقیقات مربوط به زنان در برخی از مراکز معتبر از جمله مرکز اطلاعات و آمار زنان جمع‌آوری شده و متولیان این امر تحقیقات مربوطه را از سال‌های قبل از ۱۳۴۰ و حتی گاه از سال ۱۳۱۶ جمع‌آوری کرده‌اند. اما بررسی وضعیت تحقیقات زنان برای سنوات طولانی (حدود ۵۰ - ۴۰ سال) به دلیل نوسانات مختلف جامعهٔ ایران موجب می‌شود نتیجه‌گیری ملموسی از آنچه امروز وضعیت تحقیقات زنان را در کشور ترسیم می‌کند، موجود نباشد. شایان ذکر است به دلیل حجم فشردهٔ سال‌های مورد بررسی در ۲۰ سال اخیر، شاید بتوان روند ارزیابی را دقیق‌تر و پیش‌بینی‌ها را به عینیت نزدیک‌تر ساخت.

در برنامه‌ریزی‌های ۵ سالهٔ توسعه می‌توان با تشخیص موضوعات و اولویت‌بندی تحقیقات براساس جداول مشخص شده در این طرح در تخصیص منابع مالی و انسانی، بهتر، مشخص‌تر و دقیق‌تر عمل کرد.

بسیاری از مراکز آماری و اطلاع‌رسانی زنان در امر تحلیل داده‌ها و اطلاعات، بیشتر به پراکندگی اطلاعات از نظر کمی اهتمام ورزیده‌اند که این امر در چند سال اخیر به دلیل توجه بیشتر به کمیت پژوهش قطعاً از سیر صعودی خوبی برخوردار بوده است؛ اما به تحلیل محتوای تحقیق به صورت کیفی و تقسیم موضوعات در سطوح مختلف اعتباری - که اهمیت ویژه‌ای دارد - کمتر پرداخته شده و در طرح حاضر این امر پیش‌بینی شده است.

در حوزه رشته‌های مختلف علوم، تحقیقات مربوط به مسائل زنان به دو رشته کلی و اصلی علوم پزشکی و علوم انسانی تقسیم می‌شود. تمرکز بر محور علوم انسانی و تفکیک این دو حوزه در طرح حاضر قابل توجه است.

پروفیسر شہناز گل خان
پرنسپل جامعہ اسلامیہ اسلامیہ
پرنسپل جامعہ اسلامیہ اسلامیہ